

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 398

van **FILIP BRUSSELMANS**

datum: 1 september 2020

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Cultuurbeleid - Project 'behoudsondersteuning voor topstukken'

In zijn gecoördineerd antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 323 van 15 juni 2020 met betrekking tot de mogelijke herintegratie van religieuze kunst in de oorspronkelijke setting liet de minister weten dat op advies van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed zijn diensten eind 2019 het project 'behoudsondersteuning voor topstukken' hebben opgestart. Via dit proefproject voorziet de Vlaamse overheid kosteloos in behoudsondersteuning voor topstukken aan een selectie van topstukbeherende instellingen voor wie 'behoud en beheer' geen kerntaak is. Binnen dit proefproject worden één jaar lang de bewaaromstandigheden en condities van de topstukken in kaart gebracht. De instellingen krijgen adviezen en professionele behoudsondersteuning ter verbetering van die bewaaromstandigheden. Bij de afsluiting van dit project zullen aanbevelingen ter verbetering van de bewaaromstandigheden van de opgevolgde topstukken in de verschillende locaties worden geformuleerd. Daarnaast zal de opdrachthouder ook een algemene evaluatie maken over de tijdens het project algemeen vastgestelde noden en problemen rond de bewaaromstandigheden van topstukken in kerken en kloosters.

1. Welke topstukken werden bij dit proefproject betrokken en op basis van welke criteria werden deze stukken geselecteerd?
2. Wie zijn concreet belast met de uitvoering van dit project? Gaat het om de eigen diensten of werden er ook externen bij betrokken? Zo ja, wie? En op welke wijze werd in het laatste geval deze opdracht toegewezen?
3. Wanneer dient de vooropgestelde algemene evaluatie van de vastgestelde noden en problemen te worden gefinaliseerd?
4. Wie coördineert dit proefproject en in welke bedragen werd voor de realisatie van dit project voorzien?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 398 van 1 september 2020

van **FILIP BRUSSELMANS**

1. Aangezien het een *proefproject* betreft, was het de bedoeling om die behoudsondersteuning in slechts een handvol locaties te voorzien en deze van nabij op te volgen en te evalueren.

Volgende criteria werden gehanteerd bij de selectie van de topstukken binnen het project

- Het topstuk moest in beheer zijn bij een instelling voor wie 'behoud en beheer' niet één van de kerntaken is.
- Er werd nagekeken of er in het verleden in opdracht van de administratie reeds een conditiecontrole werd uitgevoerd. Het proefproject draait immers ook over de sensibilisering van erfgoedbeheerders over *de evolutie van de conditie* van topstukken en *het proces van de opvolging* ervan. Door te kunnen werken met eerdere conditiecontroles is het gemakkelijker om de evolutie van de bewaaromstandigheden van topstukken in kaart te brengen en om de erfgoedbeheerders te sensibiliseren over de noodzaak om regelmatig de bewaaromstandigheden te monitoren en op te volgen
- Verder werd rekening gehouden met een geografische spreiding (per provincie)
- en een spreiding wat betreft media (papier, hout, doek, paneel, textiel)
- deelname aan dit proefproject was vrijwillig. De bereidheid tot inzet van de erfgoedbeheerders was zelf dus ook bepalend.

Overzicht van topstukken

- Jacob Jordaens, *De aanstelling van Petrus als opperherder van de Kerk* (schilderij)
- Cornelius de Vos, *De aanbidding van de herders* (uit de reeks *De Mystериën van de Rozenkrans*) (schilderij)
- Peter Paul Rubens, *Dispuut van het heilig Sacrament* (schilderij)
- Jean vander Couteren en Jan van Kessele, *Retabel met de legende van de H. Stefanus* (houten retabel met beschilderde zijpanelen)
- Twee wandtapijten *De Mirakelen van Onze-Lieve-Vrouw ter Potterie* (wandtapijten)
- *Mirakelboekje De mirakelen van Onze-Lieve-Vrouw ter Potterie* (boek, papier)
- Jan Boeckhorst, *Het berouw van David* (schilderij)
- Antoon van Dyck, *Christus aan het kruis/ Christus met de spons* (schilderij)
- Goossen van der Weyden, *Colibranttriptiek* (schilderij)
- Willem Jacob Herreyns, *De H. Rombout ontvangen door paus Stephanus II* (schilderij)
- Willem Jacob Herreyns, *Het lichaam van de H. Rombout wordt uit het water getild* (schilderij)
- Antoon van Dyck, *Christus aan het kruis tussen de twee boodsdoeners* (schilderij)
- Anoniem, *Passieretabel* (gepolychromeerd hout, beschilderde luiken)
- Meester van Frankfurt, *De Nood Gods* (schilderij)
- Antoon van Dyck, *De heilige Martinus* (schilderij)
- Anoniem, *Retabel met beeld van Onze-Lieve-Vrouw met liefkozend kindje vertrappt de draak* (hout, polychromie, beschilderde luiken)
- Anoniem, *Beeld van Heilige Florentius of de goede mens van cremona* (gepolychromeerd houten beeld)

- Anoniem, Retabel van de Heilige Leonardus van Noblac (gepolychromeerd hout)
 - Anoniem, Calvarie met Romaanse Christus (houten beeld)
 - Anoniem, retabel Sint-Anna (gepolychromeerd hout, beschilderde panelen)
2. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media heeft voor dit project een overheidsopdracht uitgeschreven om deze behoudsondersteuning per locatie één jaar lang gratis aan de erfgoedbeheerder aan te bieden. De looptijd van het gehele project is één jaar, verlengbaar met een tweede jaar. De overheidsopdracht (onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking) werd gegund aan Helicon Conservation Support NV en verloopt via een raamcontract met deelopdrachten.
 3. Aan het einde van het project (tweejarig raamcontract) zal niet enkel aan alle geselecteerde topstukbeherende instellingen afzonderlijk een evaluatie van de bewaaromstandigheden van de topstukken met aanbevelingen ter verbetering worden voorzien, maar zal tevens een algemene evaluatie worden gemaakt over de noden en problemen rond de bewaaromstandigheden van de opgevolgde topstukken. Op dit ogenblik wordt gepland dat Helicon een evaluatie van het eerste 'onderzoekjaar' eind 2020 zal voorleggen aan het departement en de Topstukkenraad. Die zal, in samenspraak met het departement en het Agentschap Onroerend Erfgoed, de nodige beleidsaanbevelingen formuleren en aan mij bezorgen.
 4. Het project wordt gecoördineerd vanuit het departement. Aangezien het om een overheidsopdracht met onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking gaat, zal het project, gespreid over twee jaar, de grens van 139 000 euro niet overschrijden.